

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII
AL REPUBLICII MOLDOVA
JUDECĂTORIA HÎNCEȘTI
SEDIUL CENTRAL

MD-3400, Or. Hîncești str. Chișinăului 7
Tel. (+373) 269-2-32-72

SCRISOARE DE EXPEDIERE

CURȚII CONSTITUȚIONALE A REPUBLICII MOLDOVA
Municipiul Chișinău, str. A. Lăpușeanu nr. 28

Prin prezenta, Judecătoria Hîncești, sediul Central vă expediază sesizarea privind excepția de neconstituționalitate formulată de avocatul Gargaun Igor în interesele reprezentantului debitorului Bîrsan Gheorghe și încheierea Judecătoriei Hîncești, sediul Central nr. 2i-74/2018 (PIGD 32-2i-3718-14062018) din 17 septembrie 2025, adoptată în cadrul cauzei de insolvabilitate nr. 2i-74/2018, pentru examinare conform competenței.

Anexe:

Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate – 14 file

Încheierea Judecătoriei Hîncești, sediul Central nr. 2i-74/2018 (PIGD 32-2i-3718-14062018) din 17 septembrie 2025- 3 file

Judecătorul
Judecătoriei Hîncești, sediul Central

Stanislav Rău

Digitally signed by Rău Stanislav
Date: 2025.10.14 15:24:51 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA
Intrare-Nr. 2189
" 15 " 10 2025

Republica Moldova, MD-2004

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA
Municipiul Chișinău, str. A. Lăpușneanu nr. 28

JUDECĂTORIA CAHUL
SEDIUL CENTRAL
MD-3400, mun. Hîncești str. Chișinăului 7

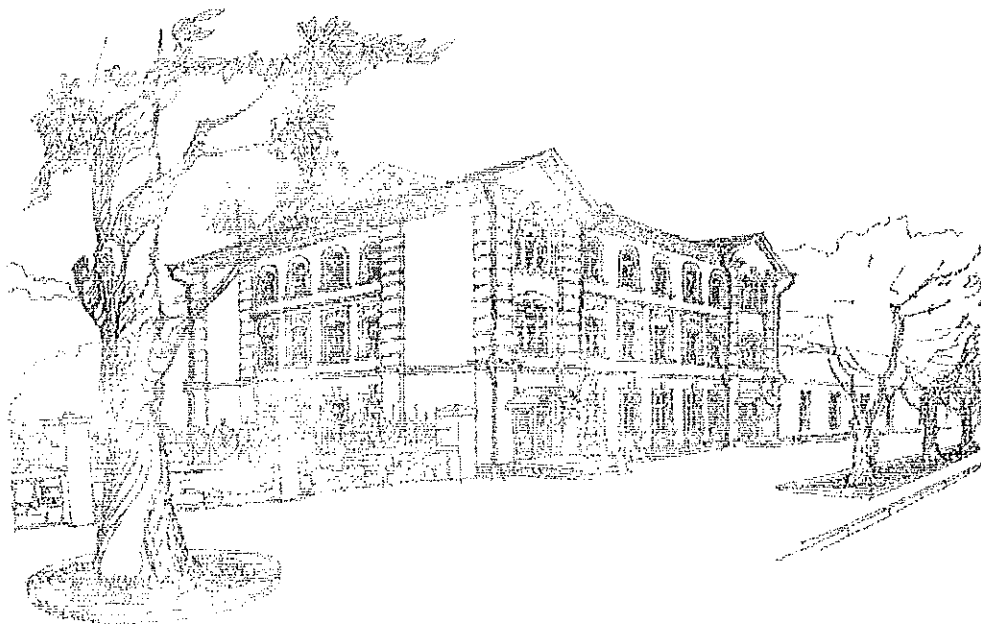

Republica Moldova, MD-2004

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA
Municipiul Chișinău, str. A. Lăpușneanu nr. 28

JUDECĂTORIA Hîncești
SEDIUL CENTRAL

MD-3400, mun. Hîncești, str. Chișinăului nr.7

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

a expresiei „cetățeanului (familiei)”, inserată în articolul 14 alineat (1), teza a doua, și expresiei „Membrii familiei-posesori”, inserată în articolul 14 alineat (2), teza a patra, din Legea nr. 845 din 03.01.1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi

A. Autorul excepției de neconstituționalitate¹

A.1. Persoană fizică

1. Nume: GARGAUN

2. Prenume: IGOR

5. Reprezentant (dacă este cazul): Avocat

¹ Aici, autorul excepției de neconstituționalitate va alege rubrica relevantă, ștergându-le pe celelalte.

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun²

În fapt, la data de 18.01.2017 creditorul S.R.L. „Anvecomex” a depus cerere introductivă privind intentarea procesului de insolvență față de debitorul Î.I. „Cristal Bîrsan”.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 23.01.2017 cererea introductivă a fost admisă spre examinare cu aplicarea măsurilor de asigurare și numirea lui Cergă Mihail în calitate de administrator provizoriu al Î.I. „Cristal Bîrsan”.

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 20.04.2017 a fost admisă cererea introductivă înaintată de S.R.L. „Anvecomex” și a fost constatată insolvența debitorului, fiind dispusă inițierea procedurii simplificate a falimentului și dizolvarea Î.I. „Cristal Bîrsan”, iar în calitate de lichidator a fost desemnat Cergă Mihail.

La data de 21.09.2020, prin ordinul de inventariere a masei debitoare nr. 1 din 21.09.2020, administratorul insolvenței a inițiat inventarierea bunurilor Î.I. „Cristal Bîrsan” și a celor aflate în proprietatea lui Bîrsan Gheorghe, fondatorul și administratorul Î.I. „Cristal Bîrsan”, deși în privința lui Bîrsan Gheorghe nu a existat o hotărâre de judecată prin care să se fi dispus ca o parte din datoriile debitorului insolvent să fie suportate de membrii organelor lui de conducere, fondatorul și administratorul Î.I. „Cristal Bîrsan”, conform art. 248 al. (1), (6) din Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012. În urma procedurii de inventariere administratorul insolvenței a întocmit actul de inventariere a masei debitoare cu nr. 01/2020 din 12.10.2020, în care a inclus bunurile aflate în proprietate comună în devălmăși ale foștilor soți Bîrsan Gheorghe și Bîrsan Liuba, în privința căreia la fel nu există o hotărâre de judecată în sensul prevăzut la art. 248 al. (1), (6) din Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012, iar aceste bunuri în prezent sunt urmărite întru satisfacerea creanțelor creditorilor Î.I. „Cristal Bîrsan”.

La data de 08.06.2023 administratorul insolvenței a înstrăinat un lot de teren ce era înregistrat doar pe numele lui Bîrsan Liuba, în perioada în care dînsa era divorțată de Bîrsan Gheorghe. Actele de înstrăinare au fost atacate în judecată și se află în procedura de examinare în primă instanță.

La data de 20.11.2024 Bîrsan Gheorghe, în calitate corectă de reprezentant al debitorului Î.I. „Cristal Bîrsan”, fiind desemnat în această calitate la data de 04.11.2024 prin încheierea Judecătoriai Hîncești (sediul Ialoveni), a contestat

² Această parte a formularului trebuie să conțină un rezumat al informațiilor pertinente referitoare la cauza dedusă judecării instanței de drept comun, i.e. instanței în fața căreia sau de care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate

ordinul de inventariere a masei debitoare nr. 1 din 21.09.2020 și actul de inventariere a masei debitoare cu nr. 01/2020 din 12.10.2020, invocând mai multe motive printre care faptul că anumite bunuri ce nu au fost dobândite în proprietate de către debitorul Î.I. „Cristal Bîrsan”, adică nu sunt proprietatea debitorului, dar aparțin cu drept de proprietate comună în devălmășie lui Bîrsan Gheorghe și terțului Bîrsan Liuba (persoane ce nu sunt debitori și în privința cărora nu există o hotărîrea în sensul prevzut la art. 248 al. (1), (6) din Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012), au fost incluse în actul de inventariere.

Prin încheierea Judecătorei Hîncești (sediul Central) din 23.04.2025, instanța de insolvență, fără a examina propriu-zis contestația (dar doar copiind textul unei încheieri anterioare emise ilegal la cererea lui Bîrsan Gheorghe, care nu avea dreptul să înainteze asemenea contestații nefiind desemnat în calitate de reprezentant al debitorului) a respins contestația reprezentantului debitorului Î.I. „Cristal Bîrsan”, Bîrsan Gheorghe, în esență invocând prevederile articolul 14 alineat (1) și (2) din Legea nr. 845 din 03.01.1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, în special expresia „cetățeanului (familiei)”, de la alineatul (1), teza a doua: „Patrimoniul întreprinderii individuale se formează pe baza bunurilor cetățeanului (familiei) și altor surse care nu sînt interzise de legislație”, precum și a expresiei „Membrii familiei-posesori” de la alineatul (2), teza a patra, din articolul respectiv: „Membrii familiei-posesori ai întreprinderii individuale poartă răspundere nelimitată solidară pentru obligațiile acesteia cu întreg patrimoniul lor, exceptîndu-se acele bunuri care, în conformitate cu legislația în vigoare, nu fac obiectul urmăririi.”

Instanța de insolvență și-a fondat concluzia pe afirmațiile administratorului insolvenței, care a indicat în ședința de judecată conform căror principii s-ar fi ghidat la emiterea actelor de inventariere și anume că, în virtutea art. 14 alineat (1) și (2) din Legea nr. 845 din 03.01.1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, patrimoniul întreprinderii individuale ar fi format inclusiv din bunurile familiei fondatorului, care sunt toți membrii maturi - soț/soție (inclusiv fosta), părinți, copii, nepoți, iar toți membrii maturi ai familie fondatorului/administratorului întreprinderii individuale ar purta răspundere nelimitată solidară pentru obligațiile acesteia cu întreg patrimoniul lor. Instanța de insolvență pare să a considerat anume aceste afirmații ale administratorului insolvenței, judecînd după faptul că prevederile articolelor respective au fost inserate cu text evidențiat în încheierile sale. Instanța de insolvență a considerat că atîta timp cît art. 14 alineat (1) din Legea nr. 845 din 03.01.1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi indică faptul că patrimoniul întreprinderii individuale se formează pe baza bunurilor cetățeanului, fiind indicat în paranteză familiei, atunci administratorul ar avea

dreptul să satisfacă creanțele debitorului Î.I. „Cristal Bîrsan” prin înstrăinarea bunurilor întregii familii ale lui Bîrsan Gheorghe.

În luna mai-iulie 2025 administratorul insolvenței a inițiat procedura de înstrăinare a bunurilor aflate în proprietate în devălmășie a lui Bîrsan Gheorghe și Bîrsan Liuba, persoane ce nu au calitatea nici de debitori în cadrul procedurii simplificate a falimentului Î.I. „Cristal Bîrsan” și în privința cărora nu există o hotărîrea de judecată în sensul prevzut la art. 248 al. (1), (6) din Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012.

La data de 14.07.2025 Bîrsan Gheorghe, în calitate de reprezentant al debitorului Î.I. „Cristal Bîrsan”, a contestat măsurile luate de către administratorul insolvenței/lichidator Gheorghe Sîrbu, solicitînd în special anularea actelor emise de acesta privind pregătirea desfășurării licitației „cu reducere” pentru data de 22.07.2025, ora 12:00, pentru înstrăinarea bunurilor ce aparțin lui Bîrsan Gheorghe și Bîrsan Liuba.

Prin încheierea Judecătoriai Hîncești (sediul Central) din 22.07.2025, instanța de insolvență, la fel ignorînd toate argumentele, a respins contestația și și-a format concluzii în baza expresiei confuze de la 14 alineat (1) din Legea nr. 845 din 03.01.1992 cu privire la antreprenariat și întreprinderi, anume *„Prin urmare, instanța menționează că, unicul fondator și administrator statutar al Î.I. „Cristal Bîrsan” este Bîrsan Gheorghe (potrivit Hotărîrii a Camerii de înregistrare de pe lângă Ministerul Justiției), iar prin prisma prevederilor reiterate anterior, patrimoniul întreprinderii individuale la caz, Î.I. „Cristal Bîrsan”, se formează pe baza bunurilor cetățeanului (familiei) și altor surse care nu sunt interzise de legislație”*.

Aceleași argumente sunt aplicate de către instanța de judecată și la examinarea altor cereri formulate de către reprezentantul debitorului, aceasta fiind dispusă în cadrul procesului de insolvență în care urmează a fi continuată înstrăinarea bunurilor aflate în proprietate comună în devălmășie a lui Bîrsan Gheorghe și Bîrsan Liuba să aplice aceleași sintagme „cetățeanului (familiei)” sau „membrii familiei-posesori” de la articolele respective pentru a încuviința înstrăinarea bunurilor ce aparțin cu drept de proprietate lui Bîrsan Gheorghe și fostei soții Bîrsan Liuba, fără a delimita cotele-părți ale co-proprietarilor devălmași și fără a aplica legea specială, prevederile articolelor 247 al. (1) și 248 al. (1), (6) din Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012.

Prevederile art. 14 alineat (1) din Legea nr. 845 din 03.01.1992 cu privire la antreprenariat și întreprinderi, teza a doua, sau de la articolul 14 alineat (2) din Legea nr. 845 din 03.01.1992 cu privire la antreprenariat și întreprinderi, teza a

patra, în care legiuitorul a indicat în lege „cetățeanului (familiei)” sau „Membrii familiei-posesori” nu îndeplinesc cerința previzibilității și nu asigură nivelul minim de protecție la care membrii familiei fondatorului și/sau administratorul întreprinderii individuale au dreptul în virtutea principiului preeminenței dreptului într-o societate democratică, totodată permite interpretare abuzivă, într-un mod ce aduce atingere dreptului de proprietate al unor persoane ce pot fi considerate ca membri ai familiei fondatorului sau administratorului întreprinderii individuale, precum soț, părinți, copii, nepoți, afini.

Cu toate că legea insolabilității, care este legea specială ce derogă de la legea generală (Legea nr. 845 din 03.01.1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi), art. 247 al. (1) și art. 248 al. (6), indică expres conduită celor ce aplică legea, și anume că pentru ca o parte din datoriile debitorului insolabil să fie suportate de alte persoane, fie fondatorul persoanei întreprinderii individuale, administratorul, contabilii, care sunt membrii organelor de conducere, sau persoanelor terțe, instanța de insolabilitate urmează să se pronunțe prin hotărâre, care poate fi contestată cu apel de persoanele vizate, ceea ce a fost omis în procesul de insolabilitate inițiat în privința debitorului Î.I. „Cristal Bîrsan”, însă chiar dacă administratorul insolabilității sau instanța de insolabilitate ar aplica legea specială, art. 247 al. (1) și art. 248 al. (6) din Legea insolabilității nr. 149 din 29.06.2012, chiar și în aceste condiții teza a doua din art. 14 aliniat (1) din Legea nr. 845 din 03.01.1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, expresia „cetățeanului (familiei)”, rămîne neclară, dacă nu este inserată o limitare sau explicație suplimentară, și creează confuzia că această lege se referă, fie la bunurile cetățeanului, fie la bunurile familie acestuia, sau la bunurile atît ale cetățeanului cît și ale familie acestuia, fapt ce în cazul procesului de insolabilitate constituie o îngerință în dreptul de proprietate a acestor persoane terțe, care nu au calitatea de debitor în procesul de insolabilitate, pe lîngă faptul că oferă o posibilitate reală pentru persoanele de rea-credință de a evita aplicarea strictă a legii speciale.

Relevant este faptul că Legea insolabilității, în cazul gospodăriilor țărănești, care la fel este întreprindere individuală, impune o limită exactă pînă unde administratorul insolabilității poate satisface creanțele creditorilor în procesul simplificat al falimentului intentat în privința acesteia. Așadar, conform art. 264 (1) Legea insolabilității nr. 149 din 29.06.2012, în cazul intentării procedurii simplificate a falimentului gospodăriei țărănești (de fermier), masei debitoare i se atribuie bunurile aflate în proprietate comună a membrilor gospodăriei, inclusiv plantațiile, instalațiile de irigare, animalele productive și de lucru, păsările, tehnica și utilajele, mijloacele de transport, și alte bunuri, procurate pentru gospodărie din mijloacele comune ale membrilor ei, dreptul de arendă a terenurilor și alte drepturi

patrimoniale proprietate a debitorului, care pot fi evaluate în bani. (2) Bunurile membrilor gospodăriei țărănești (de fermier), precum și bunurile din proprietate pentru care există probe că au fost procurate din venituri ce nu sînt proprietate comună a membrilor gospodăriei nu se includ sau, respectiv, se exclud din masa debitoare.

Deci prevederile exacte din legea respectivă, Legea insolabilității (lege specială), în primul rînd determină bunurile ce pot fi incluse în masa debitoare, acestea fiind doar bunurile membrilor gospodăriei țărănești aflate în proprietate comună, nu și ale membrilor familiilor acestora, precum și bunurile procurate din mijloace comune, totodată exclude expres anume categorii de bunuri chiar și ale membrilor gospodăriei țărănește.

C. Obiectul sesizării³

Obiectul sesizării este controlul constituționalității a expresiei „cetățenului (familiei)” inserată în textul articolului 14 aliniat (1) din Legea nr. 845 din 03.01.1992 cu privire la antreprenariat și întreprinderi, teza a doua, „Patrimoniul întreprinderii individuale se formează pe baza bunurilor cetățeanului (familiei) și altor surse care nu sînt interzise de legislație”; controlul constituționalității a expresiei „Membrii familiei-posesori”, inserată în textul de la articolul 14 aliniat (2) în Legea nr. 845 din 03.01.1992 cu privire la antreprenariat și întreprinderi, teza a patra, „Membrii familiei-posesori ai întreprinderii individuale poartă răspundere nelimitată solidară pentru obligațiile acesteia cu întreg patrimoniul lor, exceptîndu-se acele bunuri care, în conformitate cu legislația în vigoare, nu fac obiectul urmăririi”.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție⁴

Prevederile relevante ale Constituției (republicată în M.O., 2016, nr.78, art. 140) sunt următoarele:

Articolul 4: Drepturile și libertățile omului

³ În această parte a formularului se vor menționa prevederile contestate în fața Curții Constituționale, potrivit competenței sale ratione materiae. Aceste prevederi trebuie să fie aplicabile la soluționarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

⁴ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta de ce consideră aplicabil unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție, adică va argumenta dacă există o ingerință în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție.

(1) „Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.”

(2) „Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.”

Articolul 20: Accesul liber la justiție

(1) „Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime”.

Articolul 23: Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

(1) „Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.”

(2) „Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 46: Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

(1) „Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sînt garantate.”

(2) „Nimeni nu poate fi expropriat decît pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.”

Prevederile relevante ale Convenției Europene a Drepturilor Omului, Articolul 1 Protocolul Nr. 1:

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decît pentru cauza de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.”

Extras din Hotărîrea Curții Constituționale nr. 39 din 21 decembrie 2021 privind excepția de neconstituționalitatea unor dispoziții din articolul 335 alin. (1) din Codul penal (imprevizibilitatea expresiei „intereselor publice”) (sesizarea nr. 172g/2021):

39. Curtea Europeană a subliniat în jurisprudența sa că expresia „prevăzută de lege” presupune, între altele, ca legea să întrunească standardul calității, i.e. ca aceasta să fie accesibilă și previzibilă (Rohlena v. Cehia [MC], 27 ianuarie 2015,

§ 50; *Vasiliauskas v. Lituania* [MC], 20 octombrie 2015, § 154; *Koprivnikar v. Slovenia*, 24 ianuarie 2017, § 48). De altfel, Curtea notează că și articolul 23 alin. (2) din Constituție implică adoptarea de către legislator a unor legi accesibile, clare și previzibile.

(...)

41. La rândul ei, condiția clarității și a previzibilității este îndeplinită atunci când justițiabilul poate cunoaște, din chiar textul normei juridice pertinente, iar la nevoie cu ajutorul interpretării acesteia de către instanțe sau cu ajutorul unor juriști profesioniști, care sunt acțiunile și omisiunile ce-i pot angaja răspunderea penală și care este pedeapsa care îi poate fi aplicată, în cazul încălcării unei norme (*Koprivnikar v. Slovenia*, 24 ianuarie 2017, § 47).

42. Totuși, Curtea Europeană a menționat că, deși certitudinea este dezirabilă, aceasta ar putea antrena o rigiditate excesivă. Nevoia de a evita rigiditatea excesivă și de a ține pasul cu circumstanțele în schimbare presupune exprimarea unor legi în termeni care sunt, într-o mai mare sau mai mică măsură, vagi, iar interpretarea și aplicarea unor asemenea reglementări depinde de practică (*Parmak și Bakir v. Turcia*, 3 decembrie 2019, § 59).

(...)

44. De asemenea, pentru ca legea să îndeplinească cerința previzibilității, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit (*Sissanis v. România*, 25 ianuarie 2007, § 66). O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității. Aceeași concluzie este valabilă și pentru puterea discreționară nelimitată a instanțelor judecătorești (*HCC nr. 28 din 23 noiembrie 2015*, § 61; *HCC nr. 2 din 23 ianuarie 2020*, § 46; *HCC nr. 25 din 12 august 2021*, § 68).

Extras din Hotărîrea Curții Constituționale nr. 26 din 23.11.2010 asupra excepției de neconstituționalitate a prevederilor alin.(6) art.63 din Codul de procedură penală:

„Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita

persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art.23 din Constituție, care statuează obligația statului de a garanta fiecărui om dreptul de a-și cunoaște drepturile.”

„Necesitatea examinării calității legii de către autoritățile publice ale Republicii Moldova a fost evidențiată și în jurisprudența CtEDO pe mai multe cauze (Busuioc v. Moldova, Guțu v. Moldova¹⁰). Astfel, în cauza Guțu v. Moldova, §66 (Guțu v. Moldova nr.20289/02, 7 iunie 2007): “...expresia “prevăzută de lege” nu presupune doar corespunderea cu legislația națională, dar, de asemenea, se referă la calitatea acelei legislații (a se vedea Half ord v. the United Kingdom, Reports 1997-III, p.1017, §49). ...Legislația națională trebuie să indice cu o claritate rezonabilă scopul și modalitatea de exercitare a discreției relevante acordate autorităților publice, pentru a asigura persoanelor nivelul minim de protecție la care cetățenii au dreptul în virtutea principiului preeminenței dreptului într-o societate democratică (a se vedea Domenichini v. Italy, Reports 1996-V, p.1800, §33)”.

Dreptul de proprietate al persoanelor ce pot fi atrase în procesul de insolvabilitate este la fel garantat de stat și aceste persoane nu pot fi lipsite de dreptul său, decât în condițiile legii și în conformitate cu principiile generale ale dreptului internațional.

Totodată, orice persoană care poate fi atrasă sau vizată într-un proces de insolvabilitate trebuie să fie asigurată de faptul că statul, autoritățile publice sau persoanele învestite potrivit legii cu atribuții de interes public vor respecta dreptul său de proprietate, fapt ce impune excluderea sintagmelor confuze, imprevizibile din textul legilor aplicate precum și precizarea cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit (în ce condiții exacte prevederile legii se referă la bunurile cetățeanului, sau la bunurile familiei, respectiv la care din membrii familiei se face referire - soți, foști soți, copii, părinți, nepoți, bunici, afini etc.).

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție⁵

Expresia „cetățeanului (familiei)”, inserată în textul de la articolul 14 aliniat (1), teza a doua, din Legea nr. 845 din 03.01.1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi: „Patrimoniul întreprinderii individuale se formează pe baza bunurilor cetățeanului (familiei) și altor surse care nu sînt interzise de legislație”, constituie o ingerință în dreptul de proprietatea a cetățeanului și familiei acestuia, în condițiile inițierii procesului de insolvabilitate și lichidare a întreprinderii individuale. Or, expresia respectivă permite confundarea debitorului procesului de insolvabilitate cu fondatorul întreprinderii individuale sau membrii familiei acestuia, care sunt soții, copiii, părinții, nepoții, fapt ce aduce atingere dreptului de proprietatea al persoanelor respective. Totodată, în condițiile în care legiuitorul nu a precizat cu *suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit*, și nu a specificat clar în Legea insolvabilității, care este legea specială, limita pînă la care vor fi determinate bunurile ce urmează a fi executate în cadrul procesului de insolvabilitate intentate în privința întreprinderii individuale, la fel ca în cazul gospodăriilor țărănești (de fermier), se creează impresia că într-adevăr patrimoniul lichidat în cadrul procesului de insolvabilitate a întreprinderii individuale sunt toate bunurile, atît ale cetățeanului, fondatorul întreprinderii individuale, cît și ale întregii familii, persoane cărora nu le aparține întreprinderea individuală cu drept de proprietate comună, care pot fi soții, copiii, părinții, nepoții, afinii și rudele afinilor.

Această confuzie evident că nu asigură un nivel minim de protecție la care membrii familiei fondatorului și administratorului întreprinderii individuale, supusă procesului de lichidare, ar avea dreptul în virtutea preeminenței dreptului într-o societate democratică (a se vedea *Domenichini v. Italy*, Reports 1996-V, p.1800, §33) și a permis ca în procesul de insolvabilitate intentat în privința Î.I. „Cristal Bîrsan” să fie înstrăinate bunurile aflate în proprietatea comună în devălmășie a fostei soții Bîrsan Liuba, fără a fi delimitată cota-parte, sau bunurile ce au fost înregistrate doar pe fosta soție. Administratorul insolvabilității a declarat în fața instanței de insolvabilitate că dînsul ar avea dreptul să execute și bunurile copiilor lui Bîrsan Gheorghe, deoarece aceștia sunt membrii familiei lui Bîrsan Gheorghe.

Această confuzie, anume că în cadrul procedurii simplificate a falimentului intentate în privința întreprinderii individuale, ar fi posibil de înstrăinat toate

⁵ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta, după caz, de ce consideră că îi este încălcat unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție. Este recomandabil ca acesta să urmeze, în argumentarea sa, următorii pași: (1) dacă ingerința în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție este prevăzută de lege; în caz afirmativ, (2) dacă ingerința urmărește realizarea unui scop legitim permis de Constituție; în caz afirmativ, (3) dacă există o legătură rațională între ingerință și scopul legitim urmărit; în caz afirmativ, (4) dacă ar putea fi instituite alte măsuri legislative la fel de eficiente și mai puțin intruzive pentru dreptul/drepturile fundamentale în discuție; în caz afirmativ, (5) dacă ingerința este proporțională cu scopul legitim urmărit.

bunurile întregii familii fondatorului și administratorului întreprinderii individuale, fapt ce exclude *nivelul minim de protecție la care cetățenii* (membrii familiei fondatorului și administratorului) *au dreptul în virtutea principiului preeminenței dreptului într-o societate democratică*, este aprofundată prin sintagma „Membrii familiei-posesori”, inserată în textul de la articolul 14 aliniat (2) din Legea nr. 845 din 03.01.1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, teza a patra. În lipsa unei suficiente clarități cu privire la întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în ceea ce privește determinarea bunurilor patrimoniului întreprinderii individuale în cadrul procesului de lichidare, atât instanța de insolvență cât și administratorul insolvenței, sunt tentați să invoce sintagma „Membrii familiei-posesori” pretinzând că s-ar referi la membrii familiei fondatorului și/sau administratorului întreprinderii individuale. Evident că sintagma „Membrii familiei-posesori” se referă la întreprinderea individuală ce aparține membrilor familiei, cu drept de proprietate comună, care sunt expres indicați în document de constituire a întreprinderii individuale (art. 14 al. (1) din Legea nr. 845 din 03.01.1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi), însă această confuzie poate și este aplicată și în cazurile întreprinderii individuale ce aparține doar cetățeanului cu drept de proprietate privată, în privința cărora în documentul de constituire este inserat doar numele cetățeanului, considerând argumentele instanței de insolvență formulate în privința debitorului Î.L. „Cristal Bîrsan” în încheierea Judecătoria Hîncești (sediul Central) din 22.07.2025.

Deși, precum am indicat mai sus, Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012, articolele 247 al. (1) și 248 al. (1), (6), care este legea specială, impune anumite condiții în ceea ce privește posibilitatea ca o parte din datoriile debitorului insolvent să fie suportate de membrii organelor lui de conducere, precum și de orice alte persoane care i-au cauzat insolvența, însă expresia confuză de la articolul 14 aliniat (1), teza a doua, din Legea nr. 845 din 03.01.1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, permite instanței de judecată și administratorului insolvenței să evite aceste pre-condiții în cazul intentării procedurii simplificate a falimentului a întreprinderii individuale și să aplice direct expresia respectivă, considerând motivația instanței de insolvență în mai multe încheieri și explicațiile administratorului insolvenței.

Este esențial pentru respectarea calității legii să fie exclusă posibilitatea interpretării în mai multe sensuri, în parte contradictorii, a prevederilor articolelor invocate în prezenta. În acest sens, în cazul articolului 14 aliniat (1) din Legea nr. 845 din 03.01.1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi se impune a indica clar în ce condiții patrimoniul întreprinderii individuale este format din bunurile cetățeanului, fiind cazuri exacte când întreprinderea individuală aparține cetățeanului cu drept de proprietate privată; și în ce condiții patrimoniul întreprinderii individuale este

format din patrimoniul familiei, aceasta fiind cazurile de apartenență a întreprinderii individuale membrilor familiei cu drept de proprietate comună. Această explicație suplimentară se impune în special în cazul procedurilor simplificate a falimentului, în care legea urmează să indice cu *suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit*, anume condițiile în care o parte din datoriile debitorului insolubil, întreprinderea individuală, pot fi suportate de fondatorul/administratorul întreprinderii individuale, ce bunuri exacte pot fi urmărite, în așa fel ca să fie prevenit abuzul din partea autorităților de a urmări bunurile aflate în proprietatea întregii familii ale fondatorului/administratorului întreprinderii individuale sau bunurile ce au fost dobândite în proprietate de către fondatorul/administratorul întreprinderii individuale, dar nu din veniturile întreprinderii individuale sau care nu au fost folosite în activitatea întreprinderii individuale.

Totodată, se impune a defini clar noțiunea de „Membrii familiei-posesori”, aceștia fiind membrii familiei cărora întreprinderea individuală le aparține cu drept de proprietate comună, care sunt expres indicați în documentul de constituire (a se vedea pentru comparație cazul gospodăriilor țărănești (de fermieri), Legea nr. 1353 din 03.11.2000), pentru a exclude confuzia că această expresie s-ar referi și la membrii familiei antreprenorului-posesor, cetățeanului căruia întreprinderea individuală îi aparține cu drept de proprietate privată, situație de drept care exclude proprietatea comună a familiei-posesori.

F. Lista documentelor relevante (dacă este cazul)⁶

1. Constituția Republicii Moldova;
2. Convenția Europeană a Drepturilor Omului, Protocolul Nr. 1 al C.E.D.O.;
3. Hotărârea Curții Constituționale nr. 39 din 21 decembrie 2021 privind excepția de neconstituționalitatea unor dispoziții din articolul 335 alin. (1) din Codul penal (imprevizibilitatea expresiei „intereselor publice”) (sesizarea nr. 172g/2021);
4. Hotărârea Curții Constituționale nr. 26 din 23.11.2010 asupra excepției de neconstituționalitate a prevederilor alin.(6) art.63 din Codul de procedură penală;
5. Încheierea Judecătorei Hîncești (sediul Ialoveni) din 07.03.2024;
6. Încheierea Judecătorei Hîncești (sediul Central) din 23.04.2025;

⁶ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va enumera documentele relevante (extrasul cu prevederile normative contestate, alte hotărâri sau decizii ale Curții Constituționale cu un obiect similar, alte hotărâri sau decizii cu obiect similar pronunțate de alte curți constituționale, jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului, studii de drept comparat), pe care le va anexa.

7. Încheierea Judecătorei Hîncești (sediul Central) din 22.07.2025;
8. Procesle-verbale al ședințelor de judecată din 26.02.2025, 26.03.2025 și 09.09.2025, întocmite în procesul de insolvabilitate nr. 32-2i-3718-14062018.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării⁷

Declar pe propria onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice.

⁷ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va declara pe propria sa onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice, semnând la final.

Dosar nr. 2i--74/2018
PIGD 32-2i-3718-14062018

ÎNCHEIERE

17 septembrie 2025

mun. Hîncești

Judecătoria Hîncești, sediul Central

Instanța de judecată în componența:

Președintelui ședinței, judecătorul

Stanislav Rău

Grefier

Daria Moscaliov

Cu participarea:

Reprezentantului debitorului Bîrsan Gheorghe, avocatul Gargaun Igor

examinând în ședință publică cererea depusă de avocatul Gargaun Igor în interesele reprezentantului debitorului Bîrsan Gheorghe, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova, în cadrul examinării cauzei de insolvabilitate nr. 2i-74/2018,

a constatat:

Judecătoria Hîncești, sediul Central este sesizată cu judecarea cauzei de insolvabilitate nr. 2i-74/2018.

La 09 septembrie 2025 avocatul Gargaun Igor în interesele reprezentantului debitorului Bîrsan Gheorghe, în ședința de judecată, a depus cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a expresiei „cetățeanului (familiei)”, inserate în art. 14 alin. (1), teza a doua, și a expresiei „Membrii familiei -posesori”, inserată în art. 14 alin. (2) teza a patra, din Legea nr. 845 din 03.01.1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, în cadrul examinării cauzei de insolvabilitate nr. 2i-74/2018, sub aspectul încălcării drepturilor prevăzute la articolele 4, 20, 23, 46 din Constituția Republicii Moldova.

În ședința din 17 septembrie 2025, avocatul Gargaun Igor în interesele reprezentantului debitorului Bîrsan Gheorghe, a susținut cererea depusă.

Aprecierea instanței

Audiind opinia participanților la proces, studiind sesizarea depusă, materialele cauzei în raport cu prevederile legale ce guvernează speța, instanța de judecată apreciază cererea avocatului Gargaun Igor în interesele reprezentantului debitorului Bîrsan Gheorghe ca fiind întemeiată și care urmează a fi admisă, reieșind din considerentele ce succed.

În conformitate cu prevederile art. 12¹ alin. (1) din Codul de procedura civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărîrilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța

de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

Potrivit prevederilor art. 135 alin.(l) lit. g) din Constituție, art. 4 alin.(l) lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art.(4) alin. (1) lit. g) din Codul jurisdicției constituționale, rezolvarea excepțiilor de neconstituționalitate a actelor normative vine de competent Curții Constituționale.

Prin Hotărârea nr.2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art. 135 alin.(l) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, Curtea Constituțională a hotărât: în sensul art. 135 alin.(l) lit. a) și g) coroborat cu art. 20, 115, 116 din Constituție: în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărîrilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională; excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau de reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu.

Sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecători/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de Apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se afla cauza.

Judecătorul ordinal nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau conformității cu Constituția a normelor contestate, limitîndu-se exclusiv la verificarea următoarelor condiții:

- obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;
- excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;
- prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
- nu există o hotărîre anterioară a Curții avînd ca obiect prevederile contestate.

Din conținutul cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate, instanța reține că se invocă neconstituționalitatea a expresiei „cetățeanului (familiei)”, inserate în art. 14 alin. (1), teza a doua, și a expresiei „ Membrii familiei -posesori,,”, inserată în art. 14 alin. (2) teza a patra, din Legea nr. 845 din 03.01.1992 cu privire la antreprenariat și întreprinderi, în cadrul examinării cauzei de insolvență nr. 2i-74/2018, care urmează a fi supus procedurii de verificare a constituționalității în raport cu art. 4, 20, 23, 46 din Constituția Republicii Moldova.

Referitor la condițiile de admisibilitate ale sesizării instanța de judecată remarcă:

Prevederile cuprinse în a expresiei „cetățeanului (familiei)”, inserate în art. 14 alin. (1), teza a doua, și a expresiei „ Membrii familiei -posesori,,”, inserată în art. 14 alin. (2) teza a patra, din Legea nr. 845 din 03.01.1992 cu privire la antreprenariat și întreprinderi, vizate în sesizarea depusă de avocatul Gargaun Igor în interesele reprezentantului debitorului Bîrsan Gheorghe, constituie obiect al controlului de constituționalitate, întrucât aceasta face parte din categoria actelor cuprinse la art. 135 alin.(l) lit. a) din Constituție.

Excepția este ridicată de către avocatul Gargaun Igor în interesele reprezentantului debitorului Bîrsan Gheorghe.

Prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei.

Nu există o hotărîre anterioară a Curții avînd ca obiect prevederile contestate - din analiza jurisprudenței Curții Constituționale, judecătorul nu a depistat vreo hotărîre anterioară a Curții în privința problemei expuse mai sus.

În consecință, instanța de judecată apreciază că în speță, sunt întrunite condițiile stabilite de Curtea Constituțională, prin Hotărîrea nr. 2 din 09 februarie 2016.

Totodată, ținînd cont de faptul că normele solicitate a fi supuse controlului de constituționalitate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei deduse judecătii, avînd în vedere că judecătorul nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția, instanța de judecată va dispune admiterea cererii avocatul Gargaun Igor în interesele reprezentantului debitorului Bîrsan Gheorghe privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a expresiei „cetățeanului (familiei)”, inserate în art. 14 alin. (1), teza a doua, și a expresiei „Membrii familiei -posesori”, inserată în art. 14 alin. (2) teza a patra, din Legea nr. 845 din 03.01.1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, în cadrul examinării cauzei de insolvabilitate nr. 2i-74/2018, care urmează a fi supus procedurii de verificare a constituționalității în raport cu art. 4, 20, 23, 46 din Constituția Republicii Moldova.

Totodată, instanța de judecata va remite în adresa Curții Constituționale prezenta încheiere, sesizarea avocatului Gargaun Igor în interesele reprezentantului debitorului Bîrsan Gheorghe.

În conformitate cu art. art. 7 alin (3) (3¹) Cod de procedură penală, instanța de judecată,

DISPUNE:

Se admite cererea din 09 septembrie 2025 depusă de avocatul Gargaun Igor în interesele reprezentantului debitorului Bîrsan Gheorghe, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova, în cadrul examinării cauzei de insolvabilitate nr. 2i-74/2018.

Se ridică excepția de neconstituționalitate a a expresiei „cetățeanului (familiei)”, inserate în art. 14 alin. (1), teza a doua, și a expresiei „Membrii familiei -posesori”, inserată în art. 14 alin. (2) teza a patra, din Legea nr. 845 din 03.01.1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, în cadrul examinării cauzei de insolvabilitate nr. 2i-74/2018, sub aspectul încălcării drepturilor prevăzute la articolele 4, 20, 23, 46 din Constituția Republicii Moldova.

Se expediază în adresa Curții Constituționale a Republicii Moldova sesizarea depusă de avocatul Gargaun Igor în interesele reprezentantului debitorului Bîrsan Gheorghe, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate din 09 septembrie 2025.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței

Judecător

Copia corespunde originalului

Judecătorul

/semnătura/

Stanislav Rău

Stanislav Rău

Digitally signed by Rău Stanislav
Date: 2025.10.14 15:08:07 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova
MOLDOVA EUROPEANĂ

